

PALTAMO UURA KUROLANVAARA

Kivikautisen löytöpaikan koekaivaus

Ari Siiriäinen 1962

Pitäjä: Paltamo

Kylä: Uura

Tila: Kurolanvaara Rn:o 11¹¹

Om: Kajaani Oy

KM 15387:1-2 (M.Huurre)

Karttaliitteet 1-2

KM 15525:1-22 (A.Siiriäinen)

Valokuva f. 26000

Suorittaessaan muinaistieteellistä inventointia kesällä 1961 Paltamon pitäjän Uuran kylässä Kiehimänjokeen valmistuvan Leppikosken voimalaitoksen padotusaltaan alueella löysi M. Huurre muutaman kvartsi-iskoksen Kurolanvaaran tilan alueelta n. 400 m Kiehimänjoen Iikoskesta alavirtaan (ks M. Huurteen inv. kert. v:lta -61 top. ark:ssa) Paikka on tiheää sekametsää kasvavaa hiekkamaata. Löydöt Huurre teki aivan veden rajasta (ks liite 1). Paikka otettiin tutkimusohjelmaan kesällä -62 ja tämän tehtävän suoritin 10.7.-12.7.1962 välisenä aikana.

Koeoja S (liite 1) kaivettiin Huurteen löytöpaikan kohdalle. N. 5 cm paksun turpeen alapinta oli vahvasti hiilipitoista ja sen alla ojan yläpäässä 5-10 cm paksu puna(palo)maakerros, hieno hiekkaa. Alinna oli karkeaa soraa. Löytöjä ei tullut ollenkaan ja kun vielä koeoja T (jonka kohdalta vesirajan alapuolelta rantahiekasta keräsin muutamia kvartsi-iskoksia) osoittautui myöskin täysin löydöttömäksi, arvelimme kvartsien kulkeutuneen virran mukana ylempää. Koeojien vahva hiilikerros sekä tumma palomaa saanevat selityksen muinaisista tervahaudoista, joita erotimme selvästi kolme kappaletta aivan ojen välittömästä läheisyydestä niiden yläpuolella rinteessä.

Maaperää koekuoppien avulla tarkatun kuljettiin ylävirran suuntaan. Kauempana tervahaudoista maa menetti punertavan värinsä, kunnes n. 250 m ojasta S pohjoiseen kaivetusta koekuopasta löytyi pari kvartsi-iskosta ohuesta punertavasta kerroksesta. Ranta oli tässä kohdassa melko jyrkkä, tiheäkasvuinen ja täynnä risuja rannan perkauksen jäljiltä (valokuva). Ylempänä, törmän päältä sisämaahan päin, sijaitti jo kauan sitten hyljätty peltoaukea (seudulla liikkuvan perimätiedon mukaan läheiseen Iikoskeen muinoin hukkuneen lappalaisperheen pelto). Tähän kaivettiin koeojat K,N,P & 6 (liite 2). Ojan K pohjoisseinästä piirrettiin leikkausprofiili (liite 2). Ruutujen K:6-8 paksu

ruokamultakerros on juuri e.m. pellon reunaa. Punaista maata havaittiin ainoastaan vyöhykkeessä 5-7. Sitä ei tavattu enää ylempää hyljätyllä pellolla ja ympärille kaivettujen koekuoppien (ei löytöjä eikä punamaata) perusteella löytöalue tuskin jatkui koeojien ulkopuolelle pohjoiseen ja etelään. Löytövyöhykkeen alaraja ei liene alkuperäinen, se on sortunut Kiehimänjokeen. Täältä saattavat olla peräisin Huurteen inventoidessa löytämät kvartsit samoin kuin koeojan T luota vesirajasta poimitut kvartsit.

Löydöt olivat siis kvartsi-iskoksia, joiden joukosta saattoi erottaa myös esineitä, ainoastaan yksi liuske-esineen kappale löytyi (ruutu K:8). Pääosa näistä tuli ruokamullan alaisesta punertavasta kerroksesta, jokunen myös ruokamullan seasta.

Vaakittaessa käytettiin kp:nä kantoa, jonka korkeus oli kahdesta Kajaani Oy:n vedennostopaalusta (136 m ymp.) vaakittuna 135.31 m ymp.

Helsingissä marraskuun 21. p:nä 1962

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, fil.yliopp.

Paltamo Uura Kurolanvaara
A. Siiriäinen 1962
alueen yleiskartta

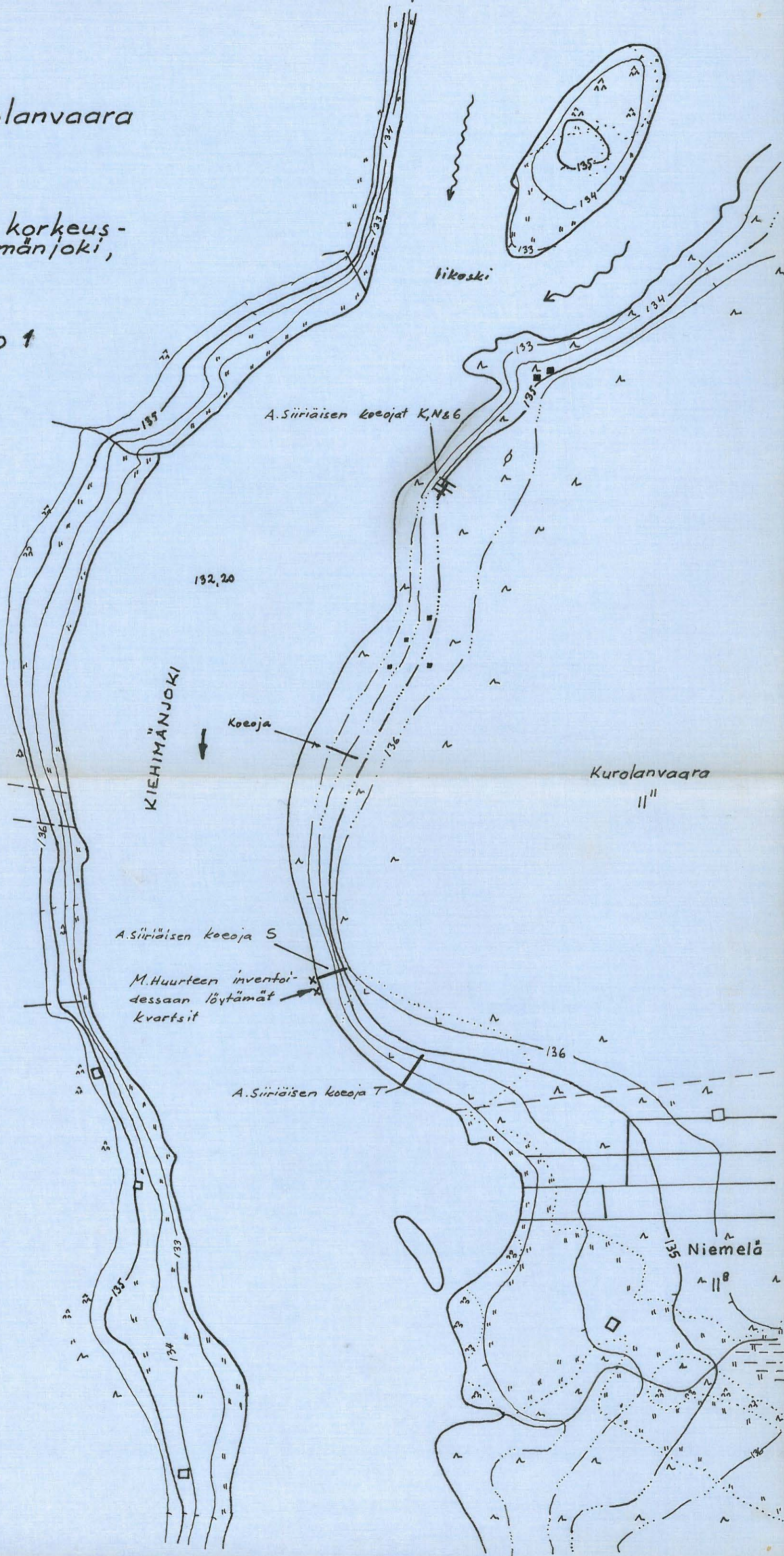
ote Kajaani Oy:n korkeus-
käyräkartasta Kiehimänjoki,
lehti 2

mittakaava 1:2000

kertomuksen liite n:o 1

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 m

Kurolanvaara
|||



A. Siiriäisen koeajat K, N & 6

KIEHIMÄNJOKI

Koeaja

A. Siiriäisen koeaja S

M. Huurteen inventoimissaan löytämät kvartsit

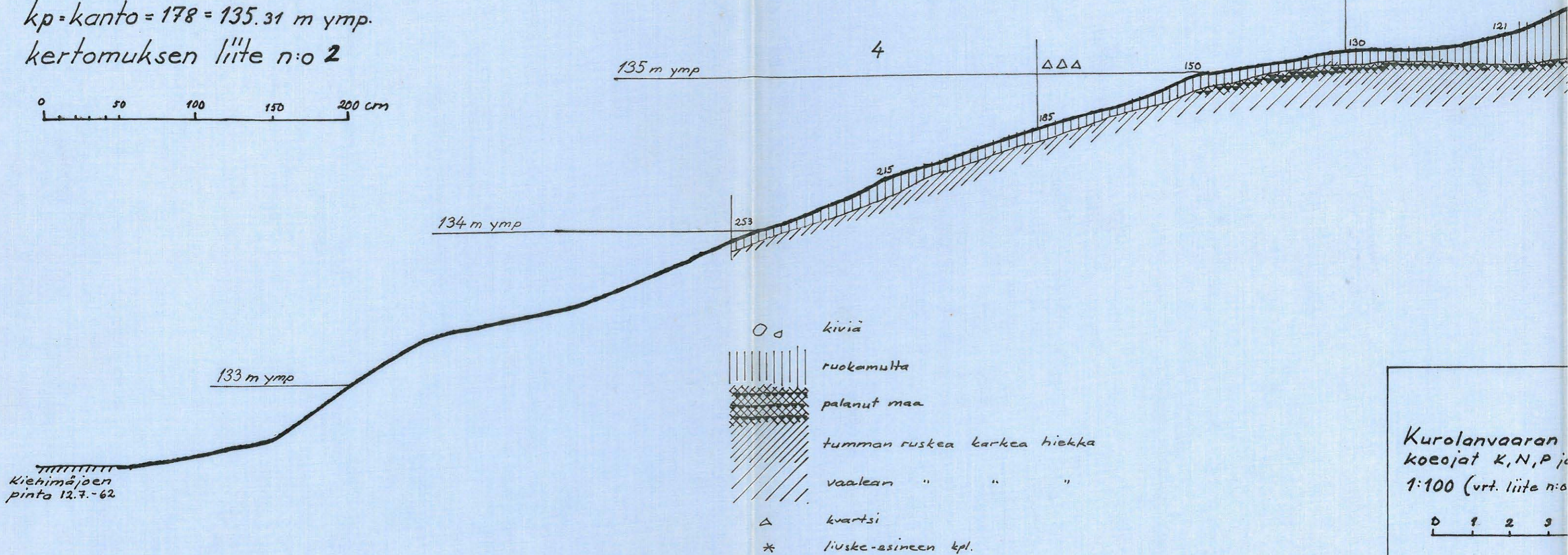
A. Siiriäisen koeaja T

Kurolanvaara
|||

Niemelä
|||

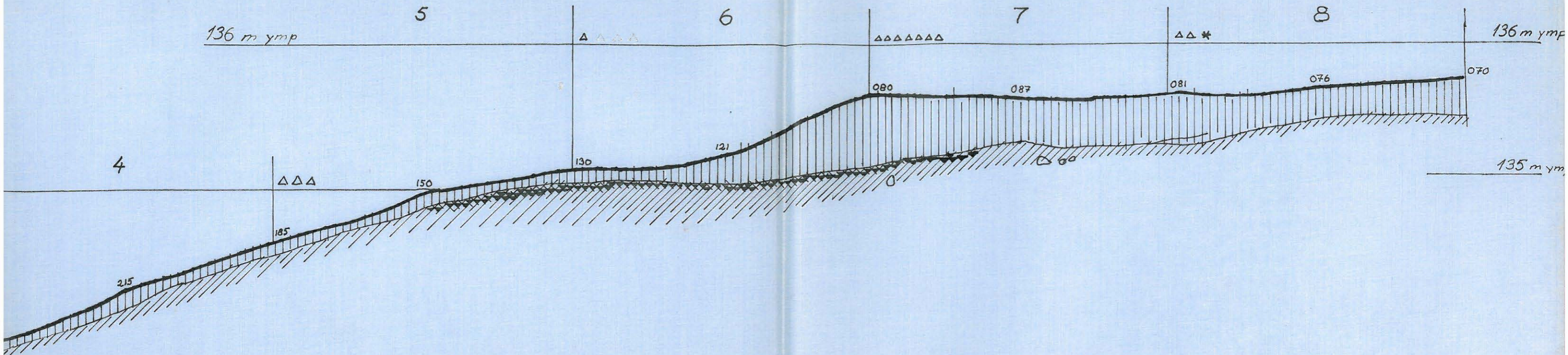
Hikoski

Paltamo Uura Kurolanvaara
 A. Siiriäinen 1962
 Koeojan K N-seinä 1:25
 kp-kanto = 178 = 135.31 m ymp.
 kertomuksen liite n:o 2



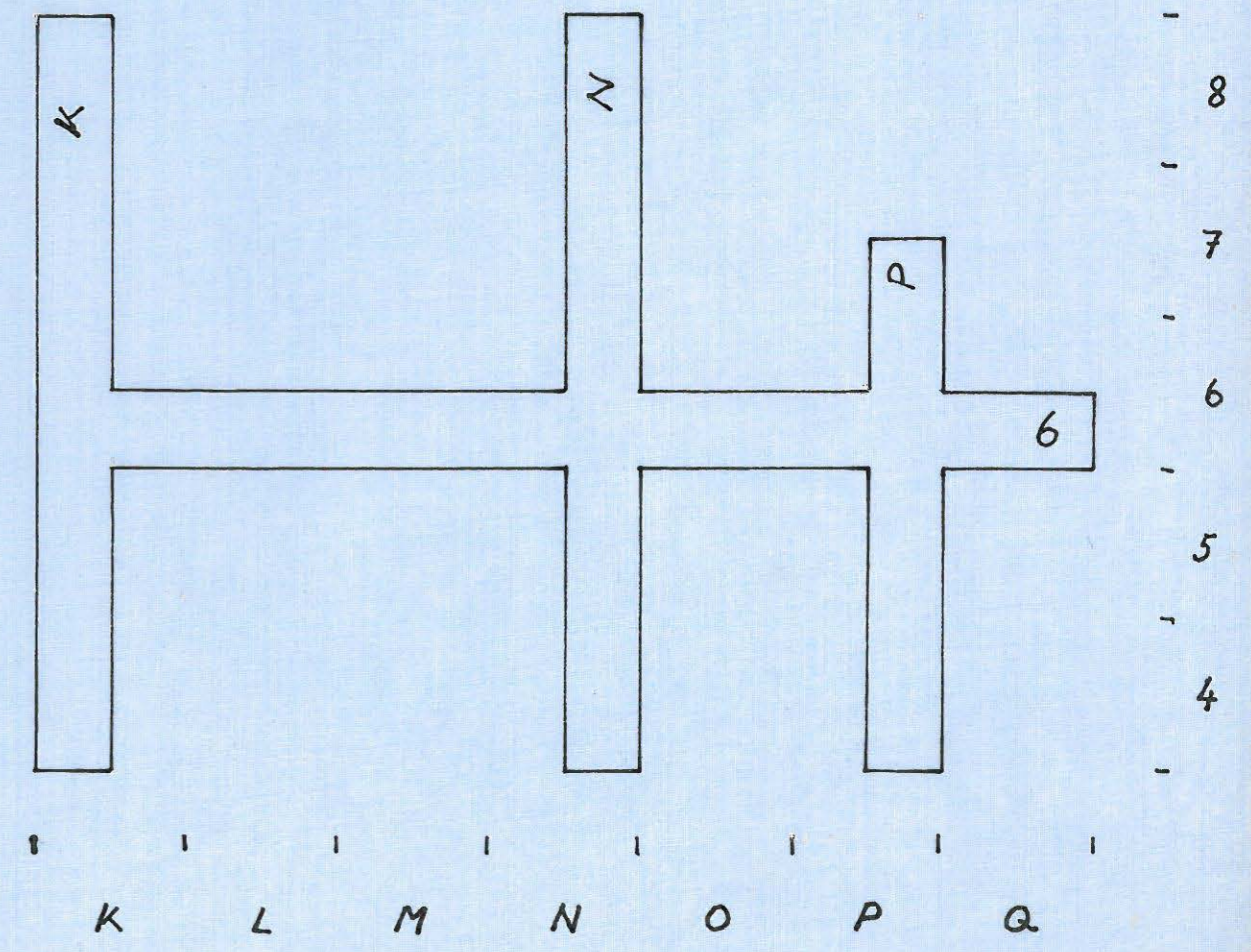
Kurolanvaaran
 koeojat K, N, P ja
 1:100 (vrt. liite n:o 2)





- o kiviä
- ruokamulta
- palanut maa
- tumman ruskea karkea hiekka
- vaalean " " "
- △ kvartsi
- * liuske-esineen kpl.

Kurolanvaaran
koeojat K, N, P ja 6
1:100 (vrt. liite n:o 1)



Paltamo Uura Kurolanvaara

f. 26000



Koosien K, N & G paikalla, luovat -
tuma polijoisesta. Taustalla Läh-
tölän aulio tila.